

ዕምጭ ሙርቅ-ኸኑ ኤርትራይል ህንግኹማ? ወላ እን ለመለም ይያ ግን ይና ሂዳሌ (ፋሽን) አኾ ህንግኹን?#

በና ሰልፉ

ሻን ሓይሳንዲ እትየታድዲ

06.02.2010

ዕምጭ ሙርቅ-ኸኑ ኤርትራይል ህንግኹማ? ወላ እን ለመለም ይያ ግን ይና ሂዳሌ (ፋሽን) አኾ ህንግኹን?# ያኽ ወንቀረስ ቋልግኒር ጃብ አይ ምርቋ ዓመጭስኹን ዮ ፍትሕ ኤርዶ ለመለም ደርብ ሻከን፣ ሰልፍድ ኒት ዓመጮ ህንግኸ ወሪ ህንበው ሒልሲ እውረው ከም አኪነት ቀፍጠኖ እርእሮ ህንበኩሉ። ውረድ ኒአባይዲ ኒፊታይዲ ቀፍጠኖ አለለዮ ተር ይጋኸ ሙርቋ፣ አርእስትጊሉ ኒፊታይዲ ኒአባይዲት ናትክ ላት ሕበረ ጠፃንብሮ ቀደረኩ። ከውዲ የውዲ ወሪ ጨግዕ አኸርድንድሉ ሸኸው በለድ-ቅርሲ እንጠርድኖሉ ኒድ ይኖኻ ኒአንጻር ደው ይድኖ ቀደረኩ። ንድ ሰበትድኻ ኒዓውተር ደርብሲ ሺሺድሮ ቀደረኩ።

ሜሪ ክረም ሸኸዳ በኸር ኢሳይሳ ደሸክልያ መርሐትድ እስ ረመጨኩና እንኩኸ። ኮዶ ደሸክሊ ናውክ ዓመጨኒናኸር ቃብብኒናኸር ያኸ ጋርሃንዲ ብንድ ኩሊስድኖና ጀረበውዲር ጋበሲ ንኪ ይና ክቱብል ቋልንንሎም ። ሓይሳን ይነሻን ብሊንዲ በለድቁርዲ እና ይነበለድሊ ፍትሕዲ ሰላምዲ ሰርገልዶ አጭጉም ኤርትራል ንጃብ ደኮውልድኻ መሄርስኖ እንተረውልድኻ ደእኖ ትብትነዲ ግሪል ጋብነዲት ባርኖ ዋድሕድ አደርናርድ (Responsibility) ጃሻስትነ ለመለም ይኖ ናትክ ክሰው መሱንሲ ተከልኖ ህንበኩና። ገቢለት ውሪ ሙርቋ ይስታኸኸ ከውዲ ብራዲ ጋብዲ ዓዋዲዲ ሻኸ ግን። ኒንኻ ኒ ሓላል ግን፣ ከውዲ ብረዲር መቅርሕነኻ እን ምርቋስ ቋላኸ ካያ ግን።ኤርትርያኻ ገሪው ገባይል ውሪ ሙርቅ-ኸኑ ሻኸቴ። ናትክ ፍትሕዲ ሰላምዲ ላሕመዲሲ ክስሮና ቀደራኸ ሜሪ ተከልኖ ጀረብደኩና።

ሜሪ ኮዶ ሓላልኻ ላኸድ ሓራምኻ ኤሪኸድ አኸሮ ዋጅብ አኸላ። ሜሪር ሲመርሲ ኮዶ ሸሊ አኸናው ደሸክሊ ከብተው (ወ.ዘ.ተ.)...። እሰላም አኸኒን ክስታን።ሓምሴን አኸኒን ሳሕል ቅር ከብተው...ናቱ ዓብለልድኖሉ ናይ ሻኸኒ። ኒንኻ እን እከደን አኸኖ ለመለምሊር ደርብል ህንበውሲኸር ቋላኸ ግን።አብዲ ግብርዲ መጠቶ ፊርዶ ሻኸ። ድገር ወራትል ውሪ ሜሪር እሸታት መቅርሕሊ እሪ ሙርቅ ዋኒድኖሉ ተገበኤኩ።ኒን ዋኒጋኸ አኸነዲንኻ ሆደ ሙርቅ ብሊን ለመለም የቲ።

ሜሪ (Government) ውራ ማለት ኒ? ሜሪ ላብለድል ምእክር (constitution) ዓንቅይሊ አኸ ሲመርሲ ሸኸ ኒሱቅይስኻ ላ ሙርቋ ወሪ ሙርቅ ኒድ መቅርሕስናኸ ግን። ዓለምል ገሪው ጅንስ ሜሪታት ህንበኖኩ። ብጅኻክኻ ሻዓብ ምራድድ ፍሪርሰው ግን። ኒንኻ እንሸዓብድ ወሪ ኒት ወከለውድ ትክያኸ ከደመንንኻ ሳብስተነኩ ጃብደንንኻ እንውሱናን አመታት ደንቢ ሊኸር መርሐድኖ ሸዓብሪ ጎውራ አረረኒ። ኒን አኸውድ ዲማ እንሜሪ ተከወውሉ ሒል ዋነት አለለዮ ናት ረደይድሮ ለመለም የኩ።ንድ ሰበትድኻ እን በለድሊ ሰላምዲ ፍትሕዲ ዓማርዲ ሐደረኩ። እን ሊኸር ጅንስ ሜሪ ኮዶ መንዱቅ ሻው ወሪ ዓስከር ናሒለድ ቋጠሪል ከፍ ይኖ በለድዲ በለድ ቁርዲት ፍትሕ እንገት ግንቢ ሻኸኸድ ሐከመነኩ፣ እና እንትን እስደናኸ ከታ ግን ያኸ አዳም ራሕመት እንገት ናሒለድክ ሊኸር ጋበገት እስነክሉ።እን መንዱቅ ሻው ወሪ ዓስከር እንበለድ ርድቅሲ ናቱ በሐትኖ ኒድ የኻ ሰላምዲ

ፊትሕዲ ዓማርዲ ወረቢልድ ድደድ። በለድ ቁር ረዓምኖ ሜሪሲ መቅርሕስድኖ አከነን ና ገሺ መዓፈይስና ሜሪትል ቋልድኖሉ ህንበኩሎም። ናውክ ኤርትራያ ሙርቀካ ሽጉንን በጀኸንን። ነፍዓንን ሐየመንን ራድቃን አኸናው ሐግላን። ሜሪ በለድኹል አኸን ና ድገትል ናው ፈሪርና ሽማግለሲ ወክልስድኖ ህንበኩሎም።

እና ሽማግሌ ፍሪርሰው ና ዓውዲዲ ና ረኤይዲሲ ፈረው አኸነውድ እን ሜሪ ላውድ ዓዋዲሲ ወሪ ላ ረኤይድ ወሪ ላ ሙርቁድ፣ ወሪ ላ መአኮትድ መቅርሕስጋኹ እኸ ናትክ ክላኹዲ ሓቆፋኹዲ አከድ። ፈርዕ ውሪ ዲሞክራሲ ይነክል እላ። ሰውረት ወክትል አኸኒ ሐሩየት ደንቢ ሃባኹዲ ባራኹዲ ሙርቁ ደሽክልያኹ ግን ደሽክሊ አኸገው ሙርቁ (ብሄራት) ኤሪትራው አመታት አኹኸ ደቆስትኖ፣ ሜሪር መቅርሕልድ አኸኒ ርድቅ በለዱኹልድ በና እንገት፣ ድርጃ ያኹድ ሪሕ ወልወልላዓል (Social live) አረትሪኹል ኤልብርሰኒ። ላሪ ኤበደገውር ብደገውር ሰና ቋልሰቱኑ ገሪ ወክት ደኩኹ። ሙርቁ ደሽክልያኹ ላሪ ጨመራ እንገት ይን ግን ገሽ ሜሪ ኤሪትራው ይን ሕገ ግን ይን በለድ ግን ይኖ ዓቁል አኸኒ ላኸል ቱሱትና እልል ይኖኸር ጎሊትኖኸር ሽገነኩና። ኒንኻ ለገረጃን ኤመራ ክረም ሸኸዳ በኸር ኢሲያስፋ ፈርናኹ ደርብ ግን፣፣ ንደንቢ እንተረውር ጨውር ፈሪዕድ ውሪ ደሞክራሲር ስኹድ ምሊን ሲመርሊ ሕንክልብ ይግኒን ለመለም ይኖ ሻኸንኹን።

ደሽክልያ ዓዋዲዲ ና ራኤይዲሲ ንኪር ቁር ፈርስትኹ ንድኻ ይናበለድ ረመጭሱኸ። ዓዋዲዲ ጋብዲ ብረዲ ኤሪ ሙርቁ ዘለምሱኹ። ደሽክሊ እንጠርግኒንና ና ግብርሲ አኸኒ ና ቅቤት ፋይሕል ፍድግኒ ትም ይነን ናውር ሰላም ኤረረኒ ይንኸር ሰላም ሻኸኒ። ደሽክሊት ፈሃምድኖሎምር ቃል ዓለም እንገት ጋቢኖ ምእክር በለዱኹዲ ወረቢኹዲ ከሚኖ ህንበኩና፣ ፣ ከተት ፈሂመው ክረም ኢሳይስፋሲ ሙርቁ ደሽክልያኹ ኤውን ፍሪሮሎም ውሪ ኮዶ ናውክ ደሽክሊ ኒሰና ሐሰበኒ ያኹ ሽንክራ ጉደው ህንበንኩ፣ ውሪ እምንሲ ሽንክይድኖ ጀረበወ ህንበንኩ። ሓይላን ይነሻን፣ ጥልያን ዳልየትል መስሎኒር ሲመር ወክትሊ ይና ልሽክክሲ ሓርብ ጅብናፋኹል ድድ (አንጻር) ትሪቦሊትዲ አቶቢያዲ ሶማልዲዲ ቱሰክ ለሓጩኹ፣ ይና ብሪልኻ ሊገር ጅንስ ሰና ሃበ መንደርዱና ሰኸኩ፣ ኒሰኻ ጁብናር ጥልያኹ ይኖ ይና ታሪኸል ከተብኖሉ ህንበንኩ፣ ኒሰና አምሓር ሙርቁ ንጉስ ሃይለስላሴዲ ኮኔሬል መንግስቱዲ አቶቢይል ሲመርሊ ከፍ ይድኖ ፍሪርኒሎም፣ ንጉስ ሃይለስላሴዲ ኮኔሬል መንግስቱዲ ሌገክካ አምሓር ሙርቁልድ እጃርሰው ግን፣ ናው ጋቡኑ ሰኸነውኸር አምሓር ጋብ ግን፣ አቶቢል አኸኒ ኤርትራይል አምሓር ዓዋዲዲ ጋብዲ ፈዲድኖ ለመለም ዩኑ ሰኸነኩ፣ ሚኒስተራት ጅነራላት ኤምባሲታት አምሓር እሙናንዲ ዋንናንዲ ሰኸነኩ፣ ኤሪ ሙርቁልድ ሕበረንንኸር ፖሎቲካ ምለና ግን፣ ጨግዕ አምሓር ሙርቁስ ሻኸው አኸነውድኻ አምሓርልድ እጃርሰው ብጅኸድ እና ሲመር ንጉሱኹዲ ኒ ድነቢ እንታኹ ዓስከሩኹዲት ናኹሰና ኢሲን ቋሉኑሉ ሰኸነኩ፣ ንጉስ ሃይለስላሴዲ ኮኔሬል መንግስቱዲ አምሓር ሙርቁል ጨግዕስተግነን ና ሲመር ላቫር ክገት፣ ኮዶ ንጉስ ሃይለስላሴዲ ኮኔሬል መንግስቱዲ ይነክል ከፍ ይኖ ሓከምኒና፣ ንሽቅድ ግን ናው ሓከሙኑና ሰኸነኩ፣ ንሽቃኻ ይስታኹሲክ ካያ ግን ኒሃባኹ፣ እን መርሓኹ ክብሰ እንትን ትክይድናኸር ሲመር ቁር ግን የገር ግብርድ እን ሓይላንዲ እሙናንዲ ኒ ሙርቁ ጅንስ አኸነት ብሎትስድ አኸኒ ጎልየድ አኸኒ አኸባርድ ናት ክብላኹ ኤሪውስኻ ለተቅላኹ እሽታት ሱቋኹድ ፈደደ፣ ኒን አኸውድኻ አምሓር ዳልየትል ሺዋና አምሓራ ከብተገ ባንዴረት ኹረዲ ሲመርኹራዲ አኸ ዋስስቱሉ ሰኸነኩ፣ ይና ምራድ አኸገት አምሓር ጠርስድንንዲንናኸር ቃብብዲንናኸር ሰውረትል ጉራብኹኹን። ሰውረት ዳልየትልኻ “እና አምሓር ዓመጭኹኹና ቃብብኹኹና ይኑ ሰኸነኩን”። አምሓር ወኸደምልድ ፍኖኻ ይና ከው ሰረውሲ ፍዳ ሃብኒኹን። ይና ድገታት መርጃኹሱኹ ይነከው ጋይቱኹ፣ ኒን ኮዶ አምሓር ሙርቁሊድ ጅሙላንዲ ይና ሓፍሊ (side) አኸኖ ለመለም የው ሰኸነት ናውክ እምናኹ ግን፣

ኤርትራ ኤመራ 1943 ትልድ ንኪር ቁር እንቁቱ ሰውረትሲ ብርፍ ሲውሲ ባርዶ ማርሔን ደሽክሊ ግን፣ ኒልኻ ገለ ገለ ትክዲ ጁብዲ ህንበኩሉ፣ እን ገለ ገለ ትክየው ትክያኹድ

ቋልስትሮ ዲመክ ታሪክል ኤልብስሮ ግን፣ እንዲበሰኝ ትክሲኖሉ ለመለም ይኖ ይና ዋጅብ ግን፣ ኒን አክወድኝ እምን ጋቢኖ ሻክንኹን፣ ሸኽዳ በኸር ኢሳያስ ሰውረትልድ ተርዮ ደሽክልያ ቁርሲ ላውዲ ሸንገብዲሲ ከፍ ሰ ግን ኒ ሲመርሊ መንደርታኹ፣ ሚኒስታራት ጀነራላት ዳይረክተራት ደሽክሊ ግን፣ ሕበራ ማለንንኸር ትኩን ኤደንጎሉውል ዕፋን ማል ስረ ሰናግን። ንሸቅ ግን ኒንኝ ድንጋሕ ምለና ግን። ሚኒስተራት ጀነራላት ኤንባሲታት አክድኖ ኤሪ ሙሩቁ ሓይማን አክኒ ዳኦም ሸኽዳ በኸር ኢሳያስ ጀረበላ፣ ደሽክሊ ኮዶ ኒስ ኤርእድኖ ሀንበኩሎም፣፣

ኤርትራያ አመሪትሪ ንኪትልድ ተርሰረ ሜሪ ሸፊልኸድ (Federal Government) መቅርሕብቶ ክምክምረት እምኖ ሀንበኩና፣ ኤመራ 1991 ኤረትራ ሕርዮት ደንቢ እን ብሶት ለመለምኹ ወንቀራ ፈርዕኹ (Democracy) ግን፣ ኒን ኮዶ ሓልድ ውሪ ኩዴተድ ትንክብሰጋኹ ላ ማእኮትድ ውሪ ላ ሙርቋድ ዓብለልሰጋኹ ላ ነፈርድ ውሪ ላ ሓያብድ (Organization) እሽብሰጋኹ ሜሪ ተከልኖር መታን ለመለም ይኖ ሀንበኩና፣ ኒስ ጀረብኖ ግን ይን ለመለም ይናኹ፣ ኒስ ጀረበግናኸር አከን ክረም ሸኽዳ በኸር ኢሳያስ-ዲ መንደርትንድ ። ይን ደኮውሊ ጠርቕ ወንቅርሃሊ። ንደንቢ ኮዶ ደሽክሊሲ አክኒ ኤሪውድ ሲመርሲ መጠይኖ አክኒ። ኤብድ እና ኤርትራያ ናትከሪ ግን ይናዲ ግብርሊ ፈሪዕ ውሪ ደሞክራቲክ አክኒዲ ሰመዲ ብረዲ ግን። ሸኽዳ በኸር ኢሳያስ ኒክረም ሀግድፍዲ ፋሺሽቲ ግን። ይን ይናበነስ ወንቅርሃኩን እንኩንኹን። ይነላውድ ክኖ ይና ብረስኝ ይነላውድ መቅርሕኖ ጀረብነኩን። ናውር ናኹሰክ ና ላውድ ሻክድኖ ና ዋጅብ አክት እምነኩን። ላኹ ሌጋ ይነሻን ንሸቅ ኒዉ አክኖ ይና ብሪል ጂብደውዲ ከደንሊ ገደይሰውዲ ይነ ጃብል ሀንበንኹ። አምሓር ዳልየትልር አምሓራ ይና ወረቢል ሰየምላኹ እርግላ፣ ጋብሲ ሎለይድኖር መታን ምሀርዲ ጋብዲ ይነኮል እና ሜሪ ሀግደፍሩኹድ ደንቢ ኪደኹ የው ጋርሃን ውሪ ሃስላን ሀንበነኹ፣ ኔን እንግሊዚ ዳልየትል ኤሸረትል ብራ ከንትያትል ነበካ ምሀር ተር ዮ ሰኝት ታሪክ ኤርእገው ግን። ኒስና ጢልያናኸር ደርብ ጨረጉኹ ኮዶ ፋሺዚም ጥልያን ደርብ ጨርግነዲን እንከልኒሉ፣ ሜሪ ሸኽዳ በኸር ኢሳያስ-ዲ ጥልያኒልድ እንግሊዚልድ አቶቢይሊድ ጂባኹ ኩርማጅ ሻኪኹድ ከትኩቱና እንኩኹ እማ ይነ ዳን ግን ይኖሉ ዋጅብ አክላ። እንደዋ ይነን ሃሳስት ግን፣ ታሚተው ጋብዲ ማልዲ ሲመርዲሲ ምልሲኖ ሻክኒ፣ ሲመር እውነንኸር ላሕማ ብሊናኹሲ በጢስድኖር መታን ግን፣ ሸንክራ ኩኹሲ ኤሪውድ ደኩስሮ አረን ኒድ ጠግምብስትቶ ከምአክረት ፈሃምቶ ሻክሩኹ። ብሊና ዓረብ አክላ፣ ብሊና ምግዱር አክላ፣ ብሊና ኒ ወረባ ዓበራ አክላ፣ ብሊና ምሀር እንግጋኹ አክላ፣ ብሊና ክደምት እንከለጋኹ አክላ፣ ብሊና ኒ አኸርሲ አክኒ ኒብረስ መቅርሕሮ ፖሎቲካ ኤርእጋኹ አክላ፣ ደሽክሊ እንከልኖ ይና ናይሲ መጠይግነትና ትክ ስነ ኤርናኸር አክንነዲን ግን ይን ሆደይ ይናኹ። ሆደ እንጠሪትልድ አክላ ንሪ ተር ይሮ ሀንብራኹ። ሆደ ፍትሕዲ ሰላምዲ ዓማርዲ ይነወረቢል ዋኒሮ ግን ኒሪ ለመለም ይራኹ። ነን ኮዶ ዓውቲትሮ አከን self-impovering ያኹ ደርብ መሄርሰኖ ሀንበኩና። ኒስ ኮዶ ወረበስ ላሕመድ ክስኖር መታን ደርብ ፈሃምኹድ ላት ደበልትኖ ከደምና ወንቀረኩና።

ዕምጭ ሙርቁኹ ኤርትራይል ሀንባኹማ? ወላ እን ለመለም ይያ ግን ይና ሂዳሌ (ፋሽን) አኸ ሀንባኹን? ያኹ ንኪር ወንቀራ እና አወት ገምድኖ ሀንብነውልድ ዋንሳ እርኖሉ ገረሰነኩን።

ንዲ እንተ ዳሕነዲ ኤሪ ወክትሊ ኤረርሲኺናሲከ ሰላምድ ድያ።

ወክትሪ ሸማግሌ
አክባርዲ ዓዋዲዲ
ሆደ ሙርቋ ብሊን